

Religion B | HNReBV25 | Jonas Christiansen (hovedlærer) og Yusuf Alici

Termin/omfang	Skoleåret 2025/2026
Kort præsentation af faget	<p>Vi har haft 7 forløb samt et afsluttende forløb, hvor vi har arbejdet med de religionsfaglige projekter:</p> <p>Forløb 1: Senmoderne religiøsitet og senmoderne asatro Forløb 2: God save America (religion i USA) Forløb 3: Religion i sygepleje og skole Forløb 4: <i>Den rituelle proces</i> af Victor Turner (værklæsning) Forløb 5: Sufisme Forløb 6: Hinduisme Forløb 7: Hvordan bliver man frelst? Kristen frelse. Forløb 8: Det religionsfaglige projekt</p> <p>Herunder er uddrag fra fagets læreplan:</p> <p><u>Fagets identitet</u> På videnskabelig, ikke-konfessionel baggrund beskrives, analyseres og fortolkes religioner og deres centrale fænomener i forhold til individ, gruppe, samfund, kultur og natur. Faget omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • religionernes oprindelse • religionernes historiske udvikling • religionernes nutidige skikkelser • religionernes virkningshistorie. <p>Fagets perspektiv er globalt. Religionernes rolle for europæisk og dansk idéhistorie og identitetsdannelse tillægges særlig opmærksomhed. Der arbejdes primært med tekster. Herudover indgår andre former for kildemateriale.</p> <p><u>Fagets formål</u> Gennem faget opnår eleverne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • viden om, kundskaber om og forståelse af religioner og religioners betydning for mennesker og samfund, og dermed styrket deres almindelse. • indsigt i ligheder og forskelle inden for de enkelte religioner og mellem religionerne indbyrdes • styrkelse af deres studiekompetence og tilegner sig forudsætninger for at analysere, tage stilling til og agere i forhold til religioners rolle i en nutidig lokal, national og global sammenhæng • forståelse for, hvordan egne og andres holdninger kan være påvirket af forskellige religiøse og sekulære traditioner • indsigt i, hvordan fagligt baseret viden om religion bidrager til en kvalificeret varetæelse af flere forskellige funktioner og erhverv i en globaliseret og multikulturel verden.
Grundbøger	<p>Begrebsnøglen – I-bog, Systime: Forside Begrebsnøglen til religion – teori og metode Senmoderne religiøsitet i Danmark Grundbogen til religion C</p>
Faglige mål	<p>Eleverne skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – disponere en mundtlig fremstilling af et religionsfagligt stof og anvende religionsfaglig terminologi, teori og metode (forløb 1-5) – redegøre for centrale sider ved kristendom og islam samt hinduisme eller buddhisme, herunder disse religioners formative, historiske og nutidige skikkelser (forløb 2-5) – redegøre for væsentlige sider af yderligere én valgfri religion og et veldefineret religionsfagligt emne (forløb 1 og 5)

	<ul style="list-style-type: none"> – karakterisere og analysere forskelligartede materialer med anvendelse af religionsfaglige begreber og -teorier (forløb 1-5) – karakterisere og analysere religiøse og ikke-religiøse synspunkter, herunder etiske, og aktuelle diskussioner af religionsfaglig relevans med anvendelse af både indefra- og udefraperspektiver (forløb 1-5, især forløb 2, 3 og 5) – karakterisere og analysere væsentlige problemstillinger vedrørende forholdet mellem religion og nutidige samfund i en globaliseret verden, samt anvende religionsfaglige tilgange til bedre at forstå og håndtere aktuelle problemstillinger og konflikter (forløb 1-5) – behandle problemstillinger i samspil med andre fag – demonstrere viden om fagets identitet og metoder – analysere en længere, kompleks religiøs eller religionsvidenskabelig tekst – udarbejde et mindre, religionsvidenskabeligt baseret projekt.
Evaluering	<p>Elevernes faglige udbytte i faget evalueres regelmæssigt på varierende måder og formidles løbende i form af feedback fra underviseren til eleverne. Feedbacken gives i relation til de faglige mål med fokus på vurdering af og for læring, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • som en integreret del af undervisningen (mundtligt/skriftligt), • efter hvert tema/emne og • i forbindelse med faglige evalueringssamtaler i efteråret og foråret. <p>I tilknytning hertil inddrages eleverne løbende i fælles evaluering af undervisningen.</p>
Eksamen	<p>Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens projekt og en opgave med et ukendt bilagsmateriale og spørgsmål til det udarbejdede projekt. Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.</p> <p>Opgaverne består af et til tre materialer med et samlet omfang på en til to normalside a 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum). Materialer som billeder, video, statistik, musik, lyrik, tegneserier, osv., kan også indgå og deres omfang omregnes på baggrund af skøn.</p> <p>Der udleveres et til tre spørgsmål til det udarbejdede projekt. Spørgsmålene skal angive, hvilke problemstillinger eller perspektiver, der ønskes inddraget i præsentationen.</p> <p>Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af projektet med inddragelse af de udleverede spørgsmål. Maksimalt ti minutter af eksaminationstiden bruges på behandling af projektet. Eksaminationen former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i eksaminandens analyse af den trukne opgave.</p> <p>Der er som udgangspunkt ikke adgang til internettet som fagligt hjælpemiddel ved prøverne. Dog vil det være tilladt for eksaminanderne at bruge digitale undervisningsmaterialer og hjælpemidler der på institutionens foranledning er blevet anvendt i undervisningen, og som fremgår af undervisningsbeskrivelsen og ikke kan opbevares lokalt, dvs. ikke kan opbevares på eksaminandens egen computer.</p>
Læse- og skriveteknologiske hjælpemidler	<p>Nogle elever i denne klasse har ordblindhed, og der er således arbejdet med et meget stort, varieret og individuelt udbud af læse- og skriveteknologiske hjælpemidler, herunder fx AppWriter inkl. alle features som er inkluderet i SPS-udbuddet. Ordlabs produkter inkl. tale-til-tekst. Anden tale-til-tekst-software, fx. Words, Intowords og Google Docs. I undervisningen er også anvendt andre apps som kan omsætte tekst til tale. Under prøver har eleverne desuden adgang til Nota.</p>

Tema 1: Senmoderne religiøsitet og senmoderne asatro	
Periode og omfang	August-september (18 lektioner)
Kort beskrivelse af temaet	I forløbet skal vi arbejde med senmoderne religion. Vi skal kigge på danskernes religion og arbejde med asatroen som et eksempel på senmodernitet.
Indhold	<p>Omfang: Ca. 50 s.</p> <p><i>Anne på Herrens mark - Asatro</i>, TV2 Lorry: https://www.tv2lorry.dk/anne-pa-herrens-mark/anne-pa-herrens-mark-asatro (28 min.).</p> <p><i>Begrebsnøglen til religion – teori og metode:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Identitetsdannelse og religion: Zygmunt Bauman: https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=126#c246 - Funktionalistisk ritualanalyse: https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=160. <p>Bekker, Luise Marie. (2022, 3. maj). <i>Jim Lyngvild: Derfor er jeg asatroende</i>. BILLED-BLADET. https://www.billedbladet.dk/kendte/danmark/tv/jim-lyngvild-derfor-er-jeg-asatroende.</p> <p>Grundbogen til religion C s. 306-309 (fire sociologiske teorier om, hvorfor mennesker er religiøse) (pdf).</p> <p>NetAvisenRUC (2018). TV: Asatro hitter hos danskerne [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Zl914grJ61g.</p> <p>Senmoderne religiøsitet i Danmark s. 7 – 13, 18-19, 22-25 (pdf).</p> <p>Schjødt, Jens Peter: "Vikingetidens guder efter de skriftlige kilder", I Ragnarok, Odins Verden, Silkeborg Museum 2005 s. 9-25.</p> <p>Tal om danskernes religiøsitet http://teol.ku.dk/cfk/youngov-undersogelse/.</p> <p>TV 2 ECHO. (2018). <i>HIL ODIN! Anne og Mads tror på de nordiske guder og hidkalder dem i skoven</i> [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=gYsG0BkISE4.</p>
Faglige mål	<p>I skal have kendskab til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udvalgte dele af den førkristne, nordiske religion, herunder verdensbillede og guder - hvordan den senmoderne asatro trækker på de førkristne, nordiske trosforestillinger - kendetegn ved senmoderne religiøsitet <p>Fra læreplanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redegøre for væsentlige sider af yderligere én valgfri religion - karakterisere og analysere forskelligartede materialer med anvendelse af religionsfaglige begreber og -teorier - karakterisere og analysere religiøse og ikke-religiøse synspunkter, herunder etiske, og aktuelle diskussioner af religionsfaglig relevans med anvendelse af både indefra- og udefraperspektiver - karakterisere og analysere væsentlige problemstillinger vedrørende forholdet mellem religion og nutidige samfund i en globaliseret verden, samt anvende religionsfaglige tilgange til bedre at forstå og håndtere aktuelle problemstillinger og konflikter <p>Se begrebsliste til forløbet på Ludus d. 11. september.</p>
Evalueringsformer og –metoder	Løbende mundtlig evaluering
Arbejdsformer og afleveringer	Eksempler på arbejdsformer: Walk'n'talk, klassedialog, gruppearbejde, analyser af videoklip og dokumentaruddrag af ritualer, tegninger af verdensbillede m.m., ofring af BMO.

Tema 2: God save America	
Periode og omfang	September-oktober (18 lektioner)
Kort beskrivelse af temaet	Forløbet handler om kristendom og religion i USA. Vi har undersøgt spørgsmålet: "Hvorfor er amerikanerne så religiøse?", samt en række underspørgsmål, fx hvorfor/hvordan blev amerikanerne protestanter, hvordan har den historiske udvikling af religionen i USA set ud?
Indhold	<p>Omfang: Ca. 45 s.</p> <p>Apostlenes Gerninger, kap. 2, vers 1-13.</p> <p><i>Begrebsnøglen til religion – teori og metode:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekularisering: https://begrebsnoeglentilreligion.systeme.dk/?id=162 (til overskriften "Norris og Inglehart"). <p>Christian Amdi. (2014). <i>Religionens betydning i USA og Danmark – Phil Zuckerman</i> [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=C7X355JF2PE (ca. 20 min.).</p> <p>"So f***ing special I USA" afsnit 3, mitcfu - So f...ing special i USA (3).</p> <p>Udvalgte statistikker over religion i USA: Religion in America: U.S. Religious Data, Demographics and Statistics Pew Research Center.</p> <p><i>USA: Historie, samfund, religion</i> (i-bog):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3.1: Religionshistorie → <ul style="list-style-type: none"> o Puritanismen o De store vækkelser o Wall of separation o De amerikanske protestanter (kun evangelikale og mainline) - 3.2: Religion i USA → <ul style="list-style-type: none"> o Diverse figurer fra kapitlet (samlet i worddokument) o Megakirker (religiøs markedsføring) o Oversigt over de store kristne retninger o Religiøse forskelle i USA - 3.3: Protestantisk fundamentalisme og den kristne højrefløj <ul style="list-style-type: none"> o Fundamentalisterne bliver til den politiske kristne højrefløj - 3.5: Sekulariseringstesen – og den amerikansk undtagelse? <ul style="list-style-type: none"> o Sekularisering <p>Kristne retninger i USA (projektarbejde). Selvfunden materiale.</p>
Faglige mål	<p>I skal have viden om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Religion i USA, fx forskelle mellem evangelikale og mainline kristne - Protestantisk fundamentalisme - Forskelle mellem religiøsitet og kristendom i USA og Danmark - Sekularisering
Evalueringsformer og –metoder	Løbende mundtlig evaluering.
Arbejdsformer og afleveringer	Eksempler på arbejdsformer: Tip en 13'er om evangelikale og mainline protestanter, gruppearbejde, klassedialog, video/tweet med indefra-perspektiv fra evangelikal eller mainline, projektarbejde og elevoplæg.

Tema 3: Religion i sygepleje og skole	
Periode og omfang	November-december (22 lektioner)
Kort beskrivelse af temaet	<p>Dette forløb handler om, hvordan religion spiller en rolle i samfundet med fokus på sygepleje og skole. Vi undersøger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hvilke dilemmaer man kan komme ud for som sygeplejerske i det danske sundhedsvæsen, og - hvilke dilemmaer man kan komme ud for som lærer (og pædagog) i skolen. <p>Som en del af undersøgelsen må vi overveje, hvad det kræver af læreren og sygeplejersken at håndtere disse dilemmaer. I den forstand er forløbet professionsrettet og understøtter HF's overordnede formål om at forberede jer til videregående uddannelse og danne mod bl.a. personlighed myndighed og kritisk sans. Endvidere peger det ind i fagets formål om, at I skal tilægge jer indsigt i, hvordan fagligt baseret viden om religion bidrager til en kvalificeret varetagelse af flere forskellige funktioner og erhverv i en globaliseret og multikulturel verden.</p>
Indhold	<p>Omfang: Ca. 50 s.</p> <p><u>Religion i sygepleje:</u></p> <p>Cases udarbejdet i samarbejde med undervisere på sygeplejerskeuddannelsen, VIA UC, Campus Holstebro.</p> <p>Falch, L. A., & Olivares Bøgeskov, B. M. (Eds.) (2025). <i>Etik i sygeplejen: Grundbog i teori og praksis</i>. FADL's Forlag.</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Lov og etik"; "Egen vurdering – på trods af loven" (civil ulydighed, det faglige skøn), s. 20-22. - "Autonomi versus paternalisme" (hård eller blød paternalisme), s. 25-26. - "Kari Martinsens tanker om sammenhængen mellem etik og omsorg", s. 78-80. - "Emmanuel Levinas (1906-1995)" (det ansigtsløse menneske; totalitet og uendelighed), s. 49-50. <p>I uddrag: Baig, N. (2019). Mødet med den muslimske patient - omsorg og støtte for alle. I V. Ø. Steinfeldt, D. T. Viftrup, & N. C. Hvidt, <i>Åndelig omsorg</i> (s. 167-184). København: Munksgaard.</p> <p>I uddrag: Nielsen, R. (2019). Mødet med patienter, der har en kristen tro. I V. Ø. Steinfeldt, D. T. Viftrup, & N. C. Hvidt, <i>Åndelig omsorg</i> (s. 150-166). København: Munksgaard.</p> <p>Martinsen, K. (2012). <i>Løgstrup og sygeplejen</i>. Klim.</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Den gyldne regel og normerne", s. 55-57. <p>"Situationsetik" (om Løgstrups etiske fordring og de suveræne livsytringer) fra <i>KS-bogen</i> (2020) af Maria Madsen et al., forlaget Columbus: Er velfærdsstaten en kristen opfindelse? KS-BOGEN (1 s.).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Løgstrup-citat om den etiske fordring (den enkelte har aldrig at gøre med...) fra Løgstrups bog <i>Den etiske fordring</i> (1956) - Løgstrup-citat om den etiske fordring og den gyldne regel fra Løgstrups bog <i>Den etiske fordring</i> (1956), s. 25. <p>Sygeplejeetisk Råd. (2024). <i>Etisk grundlag for sygeplejersker</i>. Dansk Sygeplejeråd.</p> <p>Eksamenslignende bilag: Case om Mohammed (s. 171 i "Mødet med den muslimske patient" i <i>Åndelig omsorg</i>) + Koranen, sura 50, vers 15-16.</p>

	<p><u>Religion i skolen:</u></p> <p>Brandt, A. K., & Böwadt, P. R. (2018). <i>Gud i skolen: Religiøse dilemmaer i skolens praksis</i> (2. udg.). Professionshøjskolen UCC. Side 40-43 om civil religion, sammenhængskraft og kulturelle selvfølgeligheder.</p> <p>Civilreligion (PowerPoint med udgangspunkt i: Kauffeldt, S., Nielsen, L. & Poulsen, P. W. (2026). Kapitel 4: Religion. KLAR TIL KS. Columbus. https://klartilks.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=131).</p> <p>Faghæftet for kristendomskundskab (fokus på fagets formål, læringsmål og de fire kompetenceområder): Gsk_faghæfte_Kristendomskundskab.pdf.</p> <p>Folkeskolens formålsparagraf: Folkeskolens formål Børne- og Undervisningsministeriet</p> <p>Kristendomskundskab som skolefag: Sindberg, A. B., Klingbech, D. & Helqvist, I. (2019). 3. Religion. Kampen for det gode samfund. Systime. https://detgodesamfund.systime.dk/?id=128.</p> <p>Jan Hjärpes model (de fire parametre), se PowerPoint.</p> <p>Sekularisering (Berger og Dobbelaere): Lykke-Kjeldsen, C., Pedersen, B. J., Rask, T. M., Roost, T. O. & Wagner, H. (2016). Begreber. Begrebsnøglen til religion – teori og metode. Systime. https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=129.</p> <p>Socialisation: Lykke-Kjeldsen, C., Pedersen, B. J., Rask, T. M., Roost, T. O. & Wagner, H. (2016). Begreber. Begrebsnøglen til religion – teori og metode. Systime. https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=129.</p> <p>Weirsøe, M. (2014). I uddrag. ”Skolen har kun plads til afslappede muslimer”. <i>Asterisk, (71)</i>, 21–25. Den ”overdrevene” muslim og den ”afslappede” muslim.</p>
<p>Faglige mål</p>	<p>Nøgleord:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tillid, ansvar og omsorg i sygepleje ▪ Ethiske dilemmaer ▪ Civil ulydighed og det faglige skøn ▪ Autonomi samt blød og hård paternalisme ▪ Løgstrup: de suveræne livsytringer, den etiske fordring ▪ Omsorgens tre aspekter (relationelt, praktisk og moralsk) ▪ Den enkelte patients særlige situation (patientens bagage) ▪ Sygeplejersken som skibskaptajn ▪ Primær og sekundær socialisering ▪ Sekularisering ▪ Civilreligion og (samfundets) sammenhængskraft ▪ Kulturelle selvfølgeligheder ▪ Jan Hjärpes model (fire parametre: religions funktion, religionens indhold, religiøst engagement, religiøs aktivitet). ▪ Religiøs coping ▪ Barmhjertighed i islam (i forhold til sygepleje) ▪ De fire hovedprincipper for muslimsk omsorg
<p>Evalueringsformer og –metoder</p>	<p>Mundtlig evaluering efter simulationsundervisning med sygeplejestuderende og undervisere på sygeplejerskeuddannelsen på Campus Holstebro, VIA UC. Begrebsleg som afrunding på forløb, herunder mundtlig gennemgang af forløbet (tilbageblik).</p>

Arbejdsformer og afleveringer	<p>Eksempler på arbejdsformer: Filosofisk skillelinje (spørgsmål som ”er det okay at bede sammen med en patient?”), bede AI om at lave etisk case i relation til sygepleje, gruppearbejde, matrixpræsentationer, case-analyser, lektiecitater af Løgstrup, paneldebat med skoleledere Lise E (etnocentrist, ja til kristendom i skolen), Jørgen M (mangfoldighed, religionslighed) og Anders S (sekularist, religion ud af skolen).</p> <p>Besøg på sygeplejerskeuddannelsen på Campus Holstebro, VIA UC, med simulationsundervisning med udgangspunkt i tre patientcases: Bodil (92 år, morgenbøn), Thomas (35 år, kræft-terminal) og Laila (37 år, diabetes og ramadan).</p>
--------------------------------------	--

Tema 4: Den rituelle proces (værklæsning)	
Periode og omfang	Januar (20 lektioner)
Kort beskrivelse af temaet	I dette forløb er vi dykket ned i Victor Turners klassiske værk <i>Den rituelle proces</i> fra 1969. Bogen bygger på Turners feltarbejde blandt Ndembu-stammen i det sydlige Afrika (nuværende Zambia). Fokus i vores forløb har ligget på at forstå, hvad Turner mener med liminalitet og communitas, særligt i indsættelsesritualet af Kanongesha (Ndembu-folkets høvding), men også i forhold til andre ritualer.
Indhold	<p>Omfang: Ca. 50 s.</p> <p>Kuglemyre-ritualet: National Geographic. (2012). <i>Could you pass the bullet ant test?</i> [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=XwvIFO9srUw.</p> <p>Lykke-Kjeldsen, C., Pedersen, B. J., Rask, T. M., Roost, T. O. & Wagner, H. (2016). Begreber. <i>Begrebsnøglen til religion – teori og metode</i>. Systime: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ritualtyper: Ritualtyper Begrebsnøglen til religion – teori og metode. ▪ Millenarisme: Millenarisme Begrebsnøglen til religion – teori og metode. </p> <p>Østergaard, J. & (red.), S. K. (2025). 4. Karakteristika ved liminale enheder. <i>Turner: Den rituelle proces</i>. Systime: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Al primærtekst af Victor Turner (grå baggrund) ▪ De fleste af de forklarende tekster af Jesper Østergaard (bogens forfatter og oversætter af Victor Turner) ▪ Uddrag fra Benedikts regel: https://denrituelleproces.systime.dk/?id=154 </p> <p>Benediktiner-nonner i Gudum: Dansk Center for Herregårdsforskning. (2021). <i>Gudum Kloster</i>. Danske Herregårde. https://www.danskeherregaarde.dk/nutid/gudumkloster.</p>
Faglige mål	<p>Formål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fordybelse i én teori ▪ Forstå forskellen mellem primære tekster og sekundære tekster ▪ At læse at læse komplekse (primær)tekster (forberedelse til videregående uddannelse) <p>Fra læreplanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ”analysere en længere, kompleks religiøs eller religionsvidenskabelig tekst” ▪ ”et veldefineret religionsfagligt emne” ▪ ”religionsvidenskabelig teori, metode og terminologi” <p>Relevante begreber:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ritualer ▪ Overgangsritualer ▪ Afværgeritual/kriseritual

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udvekslings- og tilbedelsesritual ▪ Kultdrama ▪ Lauri Honkos + ÷ - model ▪ Jens Peter Schjødts tilstandsmodel (0 → +) ▪ Arnold van Genneps trefasemodel ▪ Separationsfasen ▪ Liminalfasen ▪ Inkorporationsfasen ▪ Kuglemyreritualet ▪ Liminalitet ▪ Communitas <ul style="list-style-type: none"> ○ Eksistential communitas ○ Normativ communitas ○ Ideologisk communitas ▪ Neofyt ▪ Udviklingens dialektiske cyklus ▪ Kendetegn/karakteristika ved liminale enheder ▪ Kanongesha (høvding for Ndembu-folket) ▪ Kafwana (høvding for Humba-folket) ▪ Millenarisme/millenaristiske bevægelser ▪ Det svages magt ▪ Betwixt-and-between
Evalueringsformer og –metoder	Mundtlig evaluering inkl. ønsker til undervisningsformer fremadrettet.
Arbejdsformer og afleveringer	Eksempler på arbejdsformer: Lukanu-armbånd af piberensere, gruppearbejde, rollespil af dele af Kanongesha-ritualet, læreroplæg, parre begrebspar ift. liminalitet og struktur, projektarbejde om institutionaliseret liminalitet hos mormoner, Jehovas Vidner, Thy-lejren, Faderhuset og Peoples Temple inkl. skriftligt produkt.

Tema 5: Sufisme	
Periode og omfang	Februar (18 lektioner)
Kort beskrivelse af temaet	<p>I dette forløb har vi fordybet os i sufisme. Vi har kigget grundlæggende på mystikbegrebet og dernæst fokuseret hvad islamisk mystik er. Vi har bygget ovenpå den grundlæggende viden der ligger i Religion C – specifikt på De fem søjler (emic) og idealtyperne (etic). Den grundlæggende viden har vi brugt til at forstå forskellige sufi-positioner ifm. de fem søjler, hvor vi særligt har haft et fokus på fasten og pilgrimsfærd, hvor vi har læst tekster der har et positivt syn på førstnævnte og negativt syn på sidstnævnte. Vi har anvendt idealtyperne til at skabe en forståelse af at sufisme som fænomen findes blandt alle idealtyperne på nær hos fundamentalisterne, hvor vi har kigget på hvorfor fundamentalister har et problematisk syn på sufisme. Vi har både tilegnet os nye religionsfaglige og sufistiske begreber. Vi har læst klassiske tekster fra Rumi men også nyere debatindlæg i dansk kontekst.</p> <p>Fokus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gudeopfattelsen i sufisme - Transcendent/immanens - Esoterik/eksoterik - Dhikr, nafs og fana - Metaforer i sufisme - Mana og baraka – veneration af sufisheikers gravpladser - Mystik som overgangsritual

	<ul style="list-style-type: none"> - Rumis kritik af pilgrimsfærden - Rumis ros af fasten - Modsætningsforhold mellem fundamentalisme og sufisme - Kritik af sufisme som shirk <p>Fra kollektiv til individuel religiøs (traditionel til moderne sufisme)</p>
Indhold	<p>Omfang: Ca. 40 s.</p> <p>Kernestoffet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • islam set i globalt perspektiv, samt europæiske og danske fremtrædelsesformer. I arbejdet indgår tekster fra Koranen og hadithsamlinger samt andre historiske og nutidige tekster • religionsvidenskabelig teori, metode og terminologi <p>Anvendt materiale (pensum):</p> <p>Klassisk og moderne islam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er sufisme? • Sufismens vej og mål • Historien om myrerne og pennen • Digt af Rumi [De tog til Mekka på pilgrimsrejse] <p>Religion: Teori – fænomenologi – metode</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metaforer • Mana og tabu <p>Mystik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mystik som ritual og fortælling • Muhammed <p>Supplerende materiale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Findes der et hjertesprog i islam? • Den 2. dimension [S1:E2] • Fasting [engelsk] • Kun muslimer kommer i Himmelen • Islams mystikere opfattes som gammeldags
Faglige mål	<p>Eleven skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • –disponere en mundtlig fremstilling af et religionsfagligt stof og anvende religionsfaglig terminologi, teori og metode • redegøre for centrale sider ved kristendom og islam samt hinduisme eller buddhisme, herunder disse religioners formative, historiske og nutidige skikkelser • karakterisere og analysere væsentlige problemstillinger vedrørende forholdet mellem religion og nutidige samfund i en globaliseret verden, samt anvende religionsfaglige tilgange til bedre at forstå og håndtere aktuelle problemstillinger og konflikter • demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Evalueringsformer og –metoder	<ul style="list-style-type: none"> • Mundtlig evaluering • Feedback på elevoplæg
Arbejdsformer og afleveringer	<p>Eksempler på arbejdsformer: Individuelt arbejde, gruppearbejde, læreroplæg, æstetisk læreproces, simulation.</p>

Tema 6: Hinduisme	
Periode og omfang	Marts-april (22 lektioner)
Kort beskrivelse af temaet	I dette forløb undersøger vi hinduismen, både dens oprindelse i Indien, de centrale trosforestillinger og ritualer, samt hvordan hinduer i Danmark praktiserer hinduisme. Vi har bl.a. undersøgt spørgsmålet: ”Hvorfor fejrer de, at de brænder deres kære af ved Ganges?” med udgangspunkt i denne video: Death Along the Ganges River The Story of God .
Indhold	<p>Omfang: ca. 60 s.</p> <p>Poulsen, Allan, ”Hinduismen”:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ s. 29-32 (upanishaderne og hinduismens grundbegreber) (4 s.) ▪ s. 40-43 (guderne og deres ”familier”) (4 s.) ▪ s. 43-48 (de kultiske retninger) (5 s.) ▪ s. 61-67 (Indien som helligt land og Benares som hellig by) (7 s.) ▪ s. 100-106 (kastesystemet) (7 s.) ▪ s. 121-124 (upanishade-tekster om syn på kroppen, samsara, karma, atman og moksha) (4 s.) ▪ s. 174-175 (Purusha-hymnen) (2 s.) ▪ s. 175-176 (uddrag af Manus lovbog om kasteregler) <p>Suraj Yengde: Caste Matters. Penguin Viking, Gurgaon 2019. (Oversættelse: Allan Poulsen), i: Poulsen, A. (2022). Tekster. Hinduismen. Systime. 31 Yengde: Caste Matters Hinduismen.</p> <p>Madsen, Lene m.fl. ”Grundbogen til religion C”, systime, 2. udgave:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ s. 123 (lærergennemgang), periode 1: Vedaerne ▪ s. 129-131 (om Bhagavad Gita’en og de tre veje) ▪ ”Myten som ideologi i narrativ form”, Bruce Lincoln. ▪ ”Myten som ideologi i narrativ form” (Bruce Lincoln). ▪ ”Helligt og profant” (1 s.). <p>Pedersen, Bodil Junker m.fl.: ”Begrebsnøglen til religion” (2016), Systime, ibog: Forside Begrebsnøglen til religion – teori og metode (systime.dk):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ”Offer” (gaveoffer, sonoffer, konvieveoffer, kommunionsoffer) (ca. 1 s.): Offer Begrebsnøglen til religion – teori og metode. ▪ Rent og urent: Rent og urent Begrebsnøglen til religion – teori og metode <p>Film:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ DR: 5 skarpe om hinduismen 5 skarpe om hinduismen (19 min.) ▪ Se filmen Kasteløs – og hva’så? (11 min) Kasteløs - og hva' så? - YouTube <i>Indefra med Anders Agger: Sæson 7 – Tamiler</i> [TV-udsendelse]. DR TV. 2019. https://www.dr.dk/drtv/episode/indefra-med-anders-agger_-tamiler_140318. <p>Ekskursion til hindutemplet i Herning: ”Sri Sithi Vanayagar Temple”, bygget til Ganesh. Adresse: Teglvænget 93. Overværelse af puja i templet, rundvisning og spørgsmål desværre aflyst pga. sygdom.</p>
Faglige mål	<p>Fra læreplanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ redegøre for centrale sider ved kristendom og islam samt hinduisme eller buddhisme, herunder disse religioners formative, historiske og nutidige skikkelser <p>Se begrebsliste til forløbet på Ludus d. 20. april.</p>
Evalueringsformer og –metoder	Mundtlig evaluering.

Arbejdsformer og afleveringer	Eksempler på arbejdsformer: Gruppearbejde, læreroplæg, klassedialog, begrebslege (atman/brahman, moksha, reinkarnation, karma, samsara), ”lig-afbrænding” (servietter) ved biologisøen, lektiequiz (find 5 fejl),
--------------------------------------	---

Tema 7: Hvordan bliver man frelst? Kristen frelse.	
Periode og omfang	April-maj (10 lektioner)
Kort beskrivelse af temaet	<p>Hvordan tænker kristne, at de bliver frelst? Hvem bliver frelst? Skal man gøre noget, eller er det nok at tro? I forløbet om frelse har vi undersøgt spørgsmålet ”hvordan bliver man frelst?” og arbejdet med forestillinger om frelse i kristendom.</p> <p>I forløbet har vi også taget hul på det religionsfaglige projekt (se forløb 8 herunder).</p>
Indhold	<p>Omfang: Ca. 30 s.</p> <p>Pedersen, Bodil Junker m.fl.: ”Begrebsnøglen til religion” (2016), Systime, ibog: Forside Begrebsnøglen til religion – teori og metode (systime.dk):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Religionstyper: Religionstyper Begrebsnøglen til religion – teori og metode <p>Frelse i GT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abraham og omskærelsen, den gamle pagt: Første Mosebog Kapitel 17, 1. Mosebog, kap. 17, v. 1-14. - Guds pagt med Moses: Anden Mosebog Kapitel 20, 2. Mosebog, kap. 20, v. 1-21. - Loven om rene og urene dyr (græshopper): Tredje Mosebog Kapitel 11. - Uddrag af filmen Exodus – Gods and Kings (lammeblod på dørkarmene), CFU Danmark. (2014). <i>Exodus – Gods and Kings</i> [Film]. mitCFU. https://mitcfu.dk/MaterialInfo/?faust=CFUFILM1075841 (tidskode 1:32:00-1:44:00) <p>Frelse hos Paulus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”Paulus som kristendommens grundlægger” (pdf), <i>Kilde: Paulus som kristendommens grundlægger Kristendom – tro og praksis</i>. - Lærerproduceret speaket PowerPoint om Paulus. - Forskel på GT-tro og NT-tro (skema), i: <i>De kristnes religion</i> af Jens Forman. - Bibelen, NT: Romerbrevet, kap. 5, v. 18-19 - Bibelen, NT: Galaterbrevet, kap. 2, v. 16 <p>Frelse hos Jesus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 Skarpe om Jesus Mediebiblioteket DR, især de to sidste ”skarpe” om ”Evangeliernes Jesusbilleder” og ”Manden med de tusind ansigter”. - Bibelen, NT: ”Lignelsen om den barmhjertige samaritaner”, Luk, kap. 10, v. 25-37: Lukasevangeliet Kapitel 10. - Bibelen, NT: ”Den rige rådsherre”, Luk, kap. 18, 18-30: Lukasevangeliet Kapitel 18. - Bibelen, NT: Korsfæstelsen og Jesu død, Mark, kap. 15, v. 25-34: Markusevangeliet Kapitel 15. - Bibelen, NT: ”Den opstandne Jesus og disciplene”, Joh, kap. 20, v. 19-23: Johannesevangeliet Kapitel 20. - Bibelen, NT: Bjergprædiken om loven og om vrede, Matt, kap. 5, v. 17-26: Matthæusevangeliet Kapitel 5. - Bibelen, NT: ”Lignelsen om farisæeren og tolderen”, Luk, kap. 18, v. 9-14 (læst med KFS’erne Silas og Dina): Lukasevangeliet Kapitel 18. <p>Katolsk frelse (den katolske kirke, paven) og protestantisk frelse (frelse hos Martin Luther):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Madsen, Maria, et al. ”KS-bogen”, Columbus 2015 s. 158 – 159. - Dokumentar: <i>På sporet af reformationen: På sporet af reformationen - mitCFU.dk</i> (ca. 21 min.).

	<ul style="list-style-type: none"> - A3-oversigter med forskelle på den katolske og lutherske (protestantiske) kirke (fra Reformationsåret 2017). <p>Frelse hos grundtvigianere og missionsfolk (Indre Mission):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oversigt over forskelle på grundtvigianisme og Indre Mission (skema), i: <i>De kristnes religion</i> af Jens Forman. - ”Danskheden lever i Midtvesten” (uddrag af artikel), 4. juli 2009, Kristeligt Dagblad: Danskheden lever i Midtvesten Kristeligt Dagblad. <ul style="list-style-type: none"> o ”The holy danes” og ”the happy danes” - Ordensregler for Nr. Nissum Seminarium, 1929 (Indre Mission) <ul style="list-style-type: none"> o Regler for offentlig dans, hasardspil, alkohol m.m. - Dokumentar: De unge præster: Sæson 1 – 1. episode Se online her DRTV (28 min.). - ”Investeringskristne” og ”provokationskristne” i: Forman, J. (1996, 6. april). <i>Én folkekirke – to evangelier</i>. Politiken (uddrag).
Faglige mål	<p>Vi har øvet os i at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne redegøre for centrale sider ved kristendom, særligt frelsesforståelsen, og hvordan den har udviklet sig gennem kristendommens historie. - forklare og analysere bibeltekster <p>Vi har fået grundlæggende viden om frelse hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GT-jøder - Paulus - Evangeliernes Jesus - Katolsk kristendom - Luthersk protestantisk kristendom - Indre Mission - Grundtvigianisme
Evalueringsformer og –metoder	Mundtlig evaluering.
Arbejdsformer og afleveringer	Eksempler på arbejdsformer: Gruppearbejde, klassedialog, læreroplæg, besøg af KFS’erne Silas og Dina om at være ung kristen i dag, deres syn på frelse, alkohol m.m. samt læsning af lignelsen om farisæeren og tolderen.

Forløb 8: Det religionsfaglige projekt	
Periode og omfang	April-maj 2026, ca. 8 lektioner
Indhold	Udvalgte eksempler på indholdsfortegnelser og afsnit fra tidligere elevers projektrapporter Lærerproduceret PowerPoint om eksamen med udgangspunkt i læreplanen
Arbejdsformer og afleveringer	Vejledning i elevernes egne religionsfaglige projekter. En delaflevering med afgrænsning af fokus.